

با این تصمیم غربالگری جنین ناممکن می‌شود

قانون حمایت خانواده و جوانی جمعیت، غربالگری اجباری زنان باردار که به وسیله آن می‌توان از تولد کودکان مبتلا به سندروم داون و دیگر نقص‌های ژنتیکی جلوگیری کرد، ممنوع شد و مادران باردار در صورت تمایل باید آن را شخصا و با تعرفه آزاد انجام دهند. همچنین چنانچه مادر بارداری پس از غربالگری متوجه شود که کودک او دارای نقص ژنتیکی است، برای سقط جنین باید اجازه کتبی دادگاه راداشته باشد. با توجه به وضعیت دادگاه‌ها در ایران و روند طولانی رسیدگی به درخواست‌ها، ممکن است این روند آن قدر طول بکشد که سقط جنین دیگر امکان‌پذیر نباشد. وزارت بهداشت به جای بررسی راه‌های بهینه‌سازی این طرح، دستور شگفت‌انگیزی برای خشکاندن ریشه غربالگری داده است.

محمدامین طباطبایی فر عضو هیات مدیره انجمن ژنتیک پزشکی ایران و دانشیار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌گوید: «حال وزارت بهداشت، پا را فراتر از این قانون گذاشته و با توقف صدور مجوز تولید و واردات کیت‌های غربالگری سه ماهه اول بارداری، کاری کرده که حتی اگر والدین یا پزشک متخصص هم درخواست غربالگری بدهند این کار امکان‌پذیر نخواهد بود، چرا که باید کیت در دسترس آزمایشگاه‌ها باشد که بتوانند اقدام به غربالگری کنند و اگر کیت چه به صورت تولید داخلی و چه به صورت وارداتی موجود نباشد، غربالگری هم دیگر معنایی نخواهد داشت»

وی افزود: این تصمیم بسیار غیر معقول است و باعث خواهد شد که حتی دسترسی افراد آگاه جامعه هم به غربالگری محدود شود. ضمن اینکه توقف صدور مجوز تولید و واردات کیت‌های غربالگری سه ماهه اول بارداری باعث خواهد شد که این کیت‌ها به صورت غیرمجاز و با قیمت‌های سرسام‌آور از بازار غیر رسمی تامین شود که در این شرایط علاوه بر تحمیل هزینه به مردم، استاندارد و کیفیت این کیت‌ها نیز زیر سوال خواهد رفت. به گفته وی، وزارت بهداشت در این تصمیم‌گیری هیچ مشورتی با انجمن ژنتیک پزشکی ایران نداشته و این انجمن به زودی در نامه‌ای رسمی به این تصمیم اعتراض خواهد کرد و خواستار ارزیابی مجدد آن خواهد شد.

وزارت بهداشت دستور توقف صدور مجوز تولید و واردات کیت‌های غربالگری سه ماهه نخست بارداری را داد. این دستور ناروا باعث واکنش‌های زیادی از سوی فرهیختگان پزشکی کشور شده است. بی‌گمان غربالگری نوزادان یکی از دستاوردهای بزرگ پزشکی است، به گونه‌ای که در کشورهای پیشرفته جهان هزینه‌ی غربالگری سه ماهه نخست بارداری بر عهده بیمه‌های درمانی نهاده شده است.

غربالگری فراگیر مادران باردار از سال ۱۳۸۰ در ایران همزمان با بزرگترین کشورهای پیشرفته جهان شروع شد.

با هدف کاهش احتمال زایش نوزادان با سندرم داون، تریزومی ۱۸ و تریزومی ۱۳ با پیشرفت و بهسازی روش‌ها و ابزارهای غربالگری در جهان، در ایران نیز به این پدیده وجهه‌ای قانونی داده شد، چنانکه در سال ۱۳۸۴، با تصویب «سقط درمانی» در مجلس از زایش کودکان معلول و به خطر انداختن زندگی مادران باردار به مدت ۱۵ سال پیشگیری شد. برای نمونه در سال ۱۳۹۸ تعداد ۸۰۰۰ و در سال ۱۳۹۹ شمار ۱۲۰۰۰ اجازه انجام سقط جنین داده شد. بهر روی این قانون به حق یا به ناحق مخالفینی داشت ولی زمانی که بحث افزایش جمعیت به میان آمد، مخالفان این قانون، آنرا مسبب کاهش نرخ رشد جمعیت دانستند. این خود انگیزه‌ی بنیادین تنظیم پروتکل سال ۱۳۹۷ شد که با یک سری تغییرات آنرا در دستورکار قرار دادند.

غربالگری در طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده از دید دست‌اندرکاران پزشکی، دارای کاستی‌هایی بود و امید به رفع آنها داشتند. اما ناگهان در سال ۱۳۹۹ شماری از نمایندگان مجلس تصمیم گرفتند کل این قانون را تغییر دهند و با خوشحالی اعلام شد: «با تلاش نمایندگان انقلابی مجلس اجبار مادران به غربالگری پیش از زایمان» برداشته شده است. پس از آن آزمایشگاه‌ها با محدودیت‌های زیادی برای تهیه کیت‌های معتبر خارجی روبرو شدند و بیماران هم متحمل هزینه‌های بالای آزمایش‌هایی شدند که نهادهای بیمه‌گر زیر بار پرداخت آن نرفتند. در این مدت مادران کم‌بضاعت و یا ناآگاه از چرخه‌ی غربالگری سه ماه اول نوزادان حذف شدند و طبق ماده ۵۳